

הפורה בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט"ז סיון תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא מו | דף הכולל: יומא לב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תקצ"ו עד סימן תקצ"ז סעיף ב'.
מוסר: שם עולם - ועתה נדבר מעט' עד ההשמטה.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק א' עד סוף פרק א'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"הייתי כבר למעלה" – הסיפור המצמרר של הניצול ממירון, והפעם מכלי ראשון ועם הפרטים המלאים | המילים שנאמרו בקאלוב והצילו חיים בליז'ענסק | רבינו הביט בחינוך במנה"ל הת"ת ושאלו: "אתה אוכל במשך היום?" | 2155

סגולות וישועות

התפרסם בעולם סיפור על אחד מהאנשים שניצלו מהאסון במירון. ברצוננו לספר את הסיפור מכלי ראשון בצורה מדויקת, וגם חלק נוסף שעדיין לא ידוע ברבים...

געווען אויף יענע וועלט - איך בין צריק געקומן וייל איך רעד נישט בדווענען' (=אני כבר הייתי למעלה והחזירו אותי למטה כיון שאינני מדבר בתפילה!!!)

הרב רוטנברג קורא לבנו שעמד בפתח: "הרשי, אתה שומע מה הוא אומר? הוא היה עם שתי הרגלים למעלה וחזר לפה כיון שאיננו מדבר בתפילה".

הרב קרויס מבקש מהם שיביאו לו בגדים, ומראה את הבגדים הקרועים שנקרעו כשעשו לו את ההחייאה. התחיל הרב רוטנברג לחשוב כיצד ישיג לו בגדים לשבת, ואז אומר לו הרב קרויס: "יש לי מזוודה אצל יהודי במירון עם בגדי שבת".

הרב רוטנברג רצה מאד לעזור להרב קרויס שכ"כ יקר בעיניו בגדי שבת, אך המשטרה סגרה את הכניסה למירון. סמוך לשעה 3:00 כשנפתחו שערי מירון התקשר מיד הרב רוטנברג להרב קרויס ואומר לו: "אני נוסע להביא לך את המזוודה ממירון".

אומר לו הרב קרויס: "איך צורך, אני כעת עולה במעלות מירון, אני בשבת אצל ר' שמעון".

הרב רוטנברג המום כולו, ואומר לו: "מה, אתה עולה למירון?!

יהודי יקר בשם הרב אברהם קרויס הי"ו מחסידי 'תולדות אברהם יצחק' תושב העיר בית שמש, שהיה בתוך האירוע המזעזע, נפגע בצורה קשה ואיבד את ההכרה, אנשי הצלה סימנו אותו בין הגופות שלא אמורות להישאר בין החיים, אך לפתע אחד מאנשי הצלה הציע שאולי בכל זאת ננסה לבצע בו החייאה, וכך עשו, ובחסד ד' הוא התעורר.

הוא פונה מיד לבית החולים זיו בעיר צפת, אך שם איבד את ההכרה פעמיים נוספות, ובחסד ד' שוב הצליחו להחיותו וחזר לחייו.

למחרת בבוקר (יום שישי עש"ק 'אמור') נכנס אליו יהודי יקר מאוד בשם הרב ישראל יהודה רוטנברג הי"ו אשר חלק מתפקידיו הוא לחלק אוכל כשר לחולים בבתי החולים מטעם ארגון מפעל החסד. הוא רצה להגיש לו אוכל, אך היהודי הפצוע הרב קרויס (שעדיין היה שעות ספורות אחרי שחזר לחייו, ועדיין לא היה בהכרה מלאה), טען שרוצה אוכל דווקא בכשרות מסוימת ומהודרת.

תוך כדי כך הוא אומר לאיש החסד הרב רוטנברג: "איך בין

(שזהו סיפור לעצמו בל"ג בעתיד), אם כן מה הוא יכול לקבל על עצמו כדי להרבות כבוד שמים ולהביא ישועה לבנותיו? החליט הרב רוטנברג שהוא מקבל על עצמו להעיר לאותם אנשים שמדברים בתפילה. ומתאר לנו הרב רוטנברג איך הוא מעיר לאנשים בצורה עדינה ונעימה, ובתחילה מסמן למדברים עם אצבע על הפה, ואח"כ דופק בנחת על השולחן, אך במקרים שלא עוזר כלום הוא פשוט מעלה את הקול ומקיים את דברי השו"ע בסימן קכ"ד ס"ז "לא ישיח שיחת חולין בשעה ששליח-צבור חוזר התפילה, ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערין בו", שכידוע זה המקום היחיד בשו"ע שכתוב לגעור במישהו, ועוד כשזה ברבים!

קבלה זו היתה בערך לפני כעשרה חדשים, וברוך ד' ביום שלישי כ"ב אייר תשפ"א נולדו לו שני נכדים (בנים) משתי בנותיו הנ"ל, בהפרשים של פחות משעתיים באותו בית חולים. ד' יעזור שיזכה לרוות רוב נחת דקדושה ולהמשיך להרבות כבוד שמים, ושנוכה כולנו להתחזק בשמירת קדושת בתי מקדש מעט ולהוסיף כהנה וכהנה, ומתוך כך נזכה לכל הישועות בבנין ביהמ"ק השלישי במהרה בימינו אמן.

(גיליון 'קדושת בתי מקדש מעט')

איך זה? הרי לפני כמה שעות היית במצב כל כך אנוש, היית כבר למעלה!"

אומר לו הרב קרויס: "כבר אמרתי לך, אני לא מדבר בתפילה". ביררתי את הסיפור ממקור ראשון, וגילינו שהרב קרויס הנ"ל אינו רק דואג על עצמו לא לדבר בתפילה, אלא הוא דואג גם לאחרים שלא ידברו, ומוציא ספרים ועושה חיזוקים. ובאמת כשאדם עושה למען קדושת בתי הכנסת, הקב"ה משאיר אותו למטה להרבות כבוד שמים.

ההשלמה של הסיפור הזה היא: להרב רוטנברג הנ"ל יש שתי בנות שחיו שנים רבות לזש"ק, לאחת נולדה בת בעבר לפני כמעט שבע שנים (בב' סיון מלאו שבע שנים) ומאז לא זכתה להיפקד עוד בזש"ק, ולאחרת לא נולדו בכלל. מספר הרב רוטנברג שהם עשו את כל ההשתדלויות הרפואיות עם טובי הרופאים בארץ, וכמו כן גם רפואות טבעיות וכדו', ועל אף הבטחות הרופאים שהכל יהיה בסדר שום דבר לא עזר.

לפני כשנה בקיץ תש"פ, כשכבר בני המשפחה התייאשו מלעשות את ההשתדלויות הגשמיות, אמר הרב רוטנברג לעצמו: אני אעשה השתדלות רוחנית בענין 'קדושת בתי כנסת'. אך הוא היה בבעיה, כיון שהוא עצמו ב"ה לא מדבר בכלל בבתי הכנסת

פרשת השבוע

**בשומעו זאת, ניתר הרבי מבעלזא ממקומו בסערה
והכריז: "חס ושלום! לי לא עשה הקב"ה רעה
מעולם! רק טובות עשה עמי הקב"ה!" - וציוה
על אותו אדם ליטול ידיו ולחזור בו מדבריו**

וְיְהִי הָעַם כְּמִתְאַנְנִים (במדבר יא א)

והכריז מנהמת לבו: "חס ושלום! מיט מיר האט דער רבש"ע קינמאל נישט שלעכטס געטוהן! דער רבש"ע האט אימער גוטס געטוהן, און נאר גוטס געטוהן" - חס ושלום! עמי לא פעל ה' רעה אף פעם, ואך טוב עשה עמי הרבש"ע! וחזר שוב: "מיט מיר האט דער רבש"ע קינמאל נישט שלעכטס געטוהן".

וציוה מרן זצ"ל על אותו אדם ליטול את ידיו ולחזור בו מדבריו... וחלף זמן מה עד ששבה אליו רוחו ושככה סערת נפשו. (ע"פ 'אורות הגבעה', מתוך 'רשומים בשמן' - שיחות הגר"ש אונגר זצ"ל)

פעם אחת נכנס להרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע אדם חשוב, שסבל רבות בשואת אירופה ואיבד את יקיריו בגיא ההריגה. כשהוא דואב ומר נפש, כאוב ורוצץ על כל התלאות והזוועות אשר מצאוהו שם, שפך את דאבון לבו בפני מרן זצ"ל, ותוך כדי הדברים אמר לו: "ומי הוא זה אשר יבין ללבי הפצוע כמו הרבי, ששתה אף הוא את כוס התרעלה ואיבד את משפחתו במלחמה". תיכף בשומעו זאת ניתר הרבי ממקומו בסערת רגשות עזה,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בישיבה לא היו מזגנים, ובקושי מאווררים. הבחורים סבלו מאוד והרבה טענו שביום הם לא שייך ללמוד. הגרב"צ פלמן אמר לחברותא שלו: "בא נרד אל החזון איש ונראה מה הוא עושה היום"

זמה השיב החזון איש על הקושיא החזקה

אל החדר. מראה החזון איש כשהוא עמל בתורה, היה להם מיד תשובה על השאלה שלשמה באו, אלא שעתה נולדה שאלה חדשה: "איך אפשר???" איך אפשר ללמוד בכזה יום כרגיל, הרי גם החזון"א הוא בן אדם ומרגיש את החום הכבד, ואיך זה לא מפריע לו בעמל התורה.

הבחור - החברותא של הגרב"צ חשב בלבו: הרי כל מפתחות החכמה מסורים הם בידי של החזון"א וכל השאלות שבעולם מופנות לפתחו, אשר משם יוצאות תורה והוראה לדורות עולם. ממילא הוא הכתובת לשאול אותו את השאלה הקשה הזו. מיד התקרב אל מקומו של החזון"א והמתין לידו דקות ארוכות עד שיבחין בו ואז ישאל אותו את שאלתו.

עברו כמה דקות עד שהחזון"א הרים את עיניו. וכשהבחין בו שאל את שאלתו, וכה אמר: "רבי, יש לי קושיא חזקה מאוד, איך אפשר ללמוד בכזה חום?". החזון איש חייך והשיב: "כל החום הגדול הזה הוא רק עד שנכנסים לסוגיא, אבל מהרגע שמתחילים ללמוד ונכנסים לעומק הסוגיא, אין חום, לא מרגישים שום דבר!". כך יצאו להם שני הבחורים כשהתשובה בפיהם. הניסיונות הם רק עד שמתחילים ללמוד, אבל מהרגע שמתחילים בלימוד כל הניסיונות בטלים ואינם.

(שלמים מציון)

ועתה נפְּשְׁנוּ יְבִשָּׁה אֵין כָּל (במדבר יא ו)

מעשה נפלא סיפר הגרב"צ פלמן זצ"ל מפי הגר"נ מינקוביץ, ממרן החזון איש זצ"ל, שהראה את הדרך לעמוד בניסיונות שלא להתפתות אחרי תחבולות היצר. וכך היה המעשה: באחד מימי הקיץ היה יום חם במיוחד, והיה סבל גדול מהחום הכבד. בישיבה - ישיבת פוניבז', עדיין לא היו בעת ההיא מזגנים, ואפילו מאווררים בקושי היו. הבחורים סבלו מאוד מהחום, והיו הרבה שטענו שביום כזה לא שייך ללמוד, שאי אפשר להתרכז כראוי בסוגיות העמוקות שנלמדו באותו זמן, והיה רפיון גדול באותו יום.

הגרב"צ שהיה באותו זמן בחור בישיבה, אמר לחברותא שלו: "בא נרד אל החזון איש ונראה מה הוא עושה היום. אם הוא יושב ולומד כדרכו כל הימים, סימן שהחום הוא לא סיבה להפסיק ללמוד ועלינו להמשיך ללמוד". החברותא הסכים, ומדיבור למעשה ירדו שני הבחורים לבית החזון איש - ביתו של הגדול שבענקים שמקומו מתוקן לו בלשכת הגזית, לראות וללמוד ממנו מעשה רב, מה דינו של יום חם שכזה במצוות תלמוד תורה.

הגיעו לבית, ומיד נכנסו ביראה לחדרו של גאון ישראל, ושם הם רואים את החזון איש שיושב על מקומו הקבוע ועמל ויגע בלימוד התורה הקדושה כדרכו יום יום. ראשו ורובו שקוע בעמקות הוויות אביי ורבא, ואינו מבחין בבחורים שנכנסו עתה

שיג ושיח - באדיבות 'ארחות יושר'

"לאחרונה אני רוצה להוסיף שעות ללימוד", שטח מנהל התלמוד תורה את שאלתו, "אך אני חושש שזה יבוא על חשבון הת"ת. מה לעשות?" הביט בו רבינו ושאלו: "אתה אוכל במשך היום?"

הזראות, הדרכות ומעשים ממוין שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, אשר נרשמו ע"י נכדו נאמן ביתו הרה"ג ר' אריה קניבסקי שליט"א

"עדיין לא", השיב.

"א"כ מדוע אתה מתפלא? תמה רבינו, תחזור שוב ושוב ואז תזכור!"

"אדרבה, זכותם גדולה יותר"

ראש כולל חשוב שאל את רבינו שליט"א: יש לי כמה כוללים

אינו דומה השונה פרקו

אברך צעיר נכנס אל רבינו שליט"א וביקש ברכה שיזכור את הלימוד "אני לומד ולומד אבל לא זוכר כלום" אמר האברך בעצב והתחנן לברכה.

שאלו רבינו שליט"א: "חזרת על תלמודך מאה ואחד פעמים?"

הוא לא מחבב אותי, ומשפיל ומבזה אותי הרבה פעמים, בעיקר בזמן חלוקת המלגות הוא לועג לי. שאלתי היא, סיים האברך, האם לעזוב ולחפש כולל אחר?

רבינו שמע את דבריו והשיב לו בשאלה: "מה אכפת לך מהבזיונות?" והוסיף ואמר: "בזיונות זה דבר טוב, זה כפרה, כדאי לך להישאר!" ולאחר שפנה לצאת קרא לו רבינו והוסיף: "אבל תמחל לו!"

מקום מסוגל לתפילה

אברך ת"ח ולא צעיר נכנס אל רבינו שליט"א ושטח את שאלתו: "אני חולה כבר כמה שנים במחלה מסוימת, ולמרות כל מה שניסיתי עד כה לא הצלחתי למצוא מזור ורפואה לבעיה ממנה אני סובל מאוד. והנה כעת ביקש ממני אבי שאסע להתפלל על ציונו של אחד הצדיקים זצ"ל מהדורות הקודמים ביום היארצייט שלו שעתיד לחול בקרוב. אך הבעיה היא שאותו צדיק נטמן בחו"ל, ואני לא רוצה לצאת את הארץ לשם כך. השאלה היא האם עלי לעשות השתדלות זו ולהתפלל בקברו של הצדיק בחו"ל, ומה גם שיש כאן מצוות כיבוד הורים של אבי שרוצה מאוד שאסע לשם, או שמותר לי לסרב לזה ולצפות לישועת ה'? רבינו שליט"א הרהר בשאלה הכבדה ואח"כ אמר: "לצאת לחו"ל לא ראוי, אבל יש עצה אחרת, תיסע למירון, לרבי שמעון בר יוחאי, ותתפלל שם ואי"ה הבעיה תסתדר".

להאריך בתפילה

בן עליה יקר ביקש לברר, עד כמה צריך ומותר להאריך בתפילת שמונה עשרה, מה הוא השיעור הראוי בזה? והשיב רבינו שליט"א: אין בזה שיעור, אלא צריך לכווין פירוש המילות, ויאריך בתפילה ככל שנדרש לו לכוון.

תשלום שדכנות בטעות

שאלה מעניינת הובאה בפני רבינו שליט"א. מעשה שהיה במשפחה שבחסדי השם גמרו שידוך לבנם, ועוד לפני האירוסין מיהרו לשלם לשדכן את שכרו המגיע לו כדין. אלא שלאחר ימים ספורים, משנרגעו מעט מההתרגשות והשמחה נוכחו לראות כי שילמו לשדכן סכום גבוה יותר ממה שמגיע לו. אבי החתן שהינו אברך שלא משופע בממון בלשון המעטה, התחבט רבות האם לבקש מהשדכן שיחזיר לו את התוספת שניתנה בטעות, ומשלא הצליח להכריע בדבר, נכנס לשאול את רבינו שליט"א.

הכריע רבינו ואמר: "לתבוע בחזרה לא כדאי, אבל תגיד לו שנתת בטעות יותר, ואם ירצה הוא יחזיר מעצמו".

התפרסם ב'טליושר' 6881* - קו התוכן של ארגון 'ארחות יושר'

עם אברכים רבים היושבים והוגים בתורה הקדושה, וכמובן שנוקק אני לנדבת לבם של נדיבי ישראל. ולכן ערכנו הסכם "יששכר וזבולון" בין התורמים לאברכים, אלא שיש השואלים האם להחזיק אברך רק "סדר" אחד, נחשב כמחזיקו לצורך שותפות יששכר וזבולון, או רק אם מחזיקו לכל צרכיו? והשיב רבינו שליט"א כי אף שאין בזה משום שותפות מלאה, מ"מ יש בזה ענין, וכעין "חצי יששכר וזבולון".

והוסיף לשאול: יש אברכים החוששים שהדבר יפגע בזכותם ובשכרם מכיון שמתחלקים בשכר עם התורמים ע"י ההסכם, ואמר רבינו שליט"א: "לא יורד להם דבר מהשכר שלהם, אדרבה נוסף להם שכר על כך שהם מזכים אחרים במצווה!" וכשנשאל רבינו מה אפשר להגיד לתורמים, איזו זכות תהיה להם? השיב רבינו שליט"א: "שיהיה להם ילדים טובים".

המאור שבה

יהודי העוסק בקירוב רחוקים שאל את רבינו שליט"א: הנה נאמר במדרש "המאור שבה מחזירן למוטב", כלומר גדול כח לימוד התורה להשיב רחוקים לאביהם שבשמים. אך כיצד לנהוג לגבי נשים שאינם מחויבות בלימוד תורה? האם אף בהם נאמר ענין זה של "המאור שבה מחזירן למוטב"? והשיב רבינו שליט"א: "גם בנשים זה שייך, בדברים המותרים להן ללמוד, כגון חומש והלכה, ויש אף ספרים מיוחדים לנשים כגון 'צאינה וראינה'".

כי הם חיינו

נכנס אל מעונו של רבינו שליט"א מנהל תלמוד תורה גדול בארץ להתיעץ על כמה נושאים חשובים. בין היתר שאל: במשך רוב שעות היום אני עסוק בענייני ניהול הת"ת, בעניינים רוחניים וגשמיים, ובקושי נשאר לי זמן לעצמי ללמוד תורה. לאחרונה אני רוצה להוסיף שעות ללימוד עבור עצמי, אך אני חושש שזה יפגע בתלמוד תורה, והרוחניות שלי תבוא ע"ח הת"ת. מה לעשות? הביט בו רבינו ושאלו: "אתה אוכל במשך היום?" "בוודאי!" השיב המנהל. "אם כך", אמר לו רבינו בחייוך, "אתה יכול להוסיף זמן ללימוד התורה. כפי שאתה מוכרח לאכול אתה גם מוכרח ללמוד! אל תחשוש, כשר וישר..."

בזיונות

נכנס אל רבינו שליט"א אברך כולל ושאל: אני לומד כולל בלונז, זה כולל מצוין ואני לומד בו היטב ב"ה, אלא שיש בעיה אחת שמעיבה עלי מאוד, והיא יחסי עם מנהל הכולל. משום מה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הבחור נדחק אל הציון בין כל ההמונים שגדשו את המקום, לפתע קרא לו רבי שלום אליעזר ואמר לו: "בחור, אין צורך לגשת אל הציון, מספיק אם נמצאים ביארצייט באותה עיר"

David Cohen/Flash90

המילים שנאמרו בקאלוב והצילו חיים בליז'ענסק | ליארצייט הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט זצ"ל הי"ד - ט"ז בסיון תש"ד

לגשת אל הציון, מספיק אם נמצאים ביארצייט באותה עיר". לאחר זמן פרצה מלחמת העולם השנייה. אותו יהודי שהיה עם עוד קבוצת יהודים בעיר ליז'ענסק, שם הסתתרו במחבוא. והנה בהגיע יום כ"א אדר - יארצייט הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע, החליטו להסתכן וללכת לציון של הרבי ר' אלימלך, ויהי מה! אבל אז נזכר אותו יהודי במה ששמע בשעתו מרבי שלום אליעזר, שדי במה שנמצאים באותה עיר, והחליט שלא ללכת. כל חבריו הלכו לציון, ולא חזרו רח"ל, ורק הוא נשאר בחיים.

(ע"פ 'שיח צדיקים' מתוך 'מילין קדישין')

סיפר כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא, מעשה ששמע מפיו של יהודי מהעיר וינה, ששמע זאת מבעל המעשה בעצמו: היה זה ביום ז' אדר בעיר קאלוב, ביום ההילולא של הרה"ק רבי אייזיק מקאלוב זי"ע. יהודים רבים נהגו להגיע ביום זה להשתטח על ציונו הקדוש. דוחק רב שרר במקום, המונים נדחקו לזכות להשתטח על הציון, וביניהם גם אותו יהודי בעל המעשה שהיה אז בימי בחרותו. באותה שעה נכח במקום גם הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט זצ"ל הי"ד, שלפתע קרא לו ואמר: "בחור, אין צורך

אמר הרה"ק מאמשינוב שמגיע לו חלק גדול יותר מהמעוֹת, כי האשה ההיא נמנית על משפחה מחסידי אמשינוב. נענה אחיו הרה"ק מווארקא ואמר שלו מגיע חלק גדול יותר, משום שהוא נאנח יותר עמוק על צערה של האשה...

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי מרדכי מנחם מנדל מווארקא זיע"א

התבטא הרה"ק מאמשינוב שמגיע לו חלק גדול יותר מהמעוֹת, כי האשה ההיא נמנית על משפחה מחסידי אמשינוב... נענה אחיו הרה"ק מווארקא שלו מגיע חלק גדול יותר, משום שהוא נאנח יותר עמוק על הצער של המקשה לילד... אסף הרה"ק מאמשינוב את כל המעות ועשה מהם ערימה גדולה לתוכה הכניס את ידו באמצע וחילק את כל הסכום לשנים, חלק אחד לו וחלק אחד לאחיו. לאחר מעשה זה ספרו החסידים את המעות של שני האחים הקדושים ומצאו שכל אחד משניהם קיבל סכום זהה לחלוטין, ולדוגמא, אם ביחד היו אלף מטבעות כסף קיבל כל אחד 500 בדיוק, ויהי הדבר לפלא גדול בעיניהם.

סיפר הרה"ח רבי שמואל פרוש שליט"א מחשובי חסידי לעלוב: שמעתי פעם ואיני זוכר ממי, שפעם היה הרה"ק רבי מנחם מנדל מווארקא אצל אחיו הגדול הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זיע"א וישבו יחדיו. תוך כדי שיבתם נכנס אליהם אשה אחת והזכירה לפנייהם אשה אחרת שהיתה מקשה ללדת, ובירכו האחים הקדושים את האשה שתקל בלדתה. לאחר שנושעה האשה וילדה את ילדה, באה עם מטפחת מלאה במעות ל'פדיון' כדי לבשר את הבשורה הטובה שאכן נולד לה בנקל ולא בצער. היא הניחה את המטפחת עם המעות על השולחן לפני האחים הקדושים ונשפכו המעות על השולחן.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

האם מותר לשבח אדם רשע על מעלות שאינן קשורות למעשי הרשע שלו, כגון על גבורתו וחכמתו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

חנופה, כי כאשר משבח את הטוב שבו ואינו מזכיר את מעשי הרעים ומכסה על כל פשעיו, גורם בכך שאותו רשע יחשב אצל השומעים לצדיק ויכבדוהו. ובמקום הפסד או לצורך קירוב רחוקים וכדו', דעת הגר"ח קניבסקי (הלכות שמירת הדיבור עמוד קלא הערה סז) שמותר.

ולשבח רשע בדברים שלא שייך לומר עליהם שנראה מתוך כך שמסכים למעשי הרעים, כגון לומר לו שהוא גבור ויפה וחכם וכדו', כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' נא) שאין בזה איסור חנופה כלל, שאיסור חנופה הוא רק כשנראה מדבריו שמסכים למעשיו.

ואף לשבח אדם כשר במעלה שיודע שאין בו, כתב החפץ חיים בספרו חובת השמירה (פי"ד) שאם מטרתו היא רק לשם חנופה, בודאי אסור, ורק אם כוונתו לתועלת מותר, וכמובא בספרים הקדושים בשם חז"ל (הובא בארחות צדיקים שער החניפות) שמותר להחניף לאשתו מפני דרכי שלום, לרבו כדי שילמדו תורה, לחברו כדי שילמד לשמוע דבריו, וכן לתלמידו.

איסור נוסף שעליו עובר לפעמים המספר לשון הרע, הוא איסור חנופה, שלהרבה דעות הוא לא גמור הנלמד מהפסוק (במדבר לה ל) לא תחניפו את הארץ". אחת הדוגמאות שמביא החפץ חיים לכך היא, כאשר אדם מספר בגנות חברו, והשומע, אף שיודע שהלה עשה שלא כדין, בכל אופן מנענע בראשו לאות הסכמה, או שמוסיף כמה מילים לחזק את דברי חברו, וזאת משום שרוצה לשאת חן בעיני המספר.

כותב החפץ חיים - "אבל תדע אחי, שזה הוא בעצם לאו דחנופה, אפילו אם רק יוסיף איזה תיבות". ובהגהות 'באר מים חיים' מביא לכך הח"ח ראייה מהמובא במשנה (סוטה פ"ז מ"ח) שהחניפו לאגריפס ואמרו לו 'אחינו אתה', ואמרו על כך בברייתא (שם מא, ב): 'תנא משמיה דרבי נתן באותה שעה נתחיבו שונאי ישראל כליה שהחניפו לו לאגריפס'.

ומה הדין אם אינו משבח את הרשע במעשי הרשע שעושה אלא במעשים הטובים שבו? בביאורים ומוספים מביאים מה שכתב בזה רבנו יונה (ש"ג אות קפט), שגם זה בכלל איסור

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

ילד שצריך לתפור חתך בידו בשבת ואין חומר הרדמה - מה עושים?

יומא דף מו

שבת דהותרה היא בציבור

ולסוברים דשבת הותרה, עושים לחולה כל מה שעושים לו בחול, וכמבואר בשו"ע (סי' שכח ס"ד), ולפי שיטה זו לכאורה פשוט שמותר לחלל שבת ולנסוע לבית חולים שיש בו חומר הרדמה, כשם שעושים בחול. ונראה שאפילו לדעת הסוברים ששבת דחוויה היא אצל פקוח נפש, בנידוננו מותר ליסוע לבית החולים, שהרי כתב שער הציון (שם ס"ק יא) שלצורך הרבה, אפילו לדעת המחמירין שרי. ונראה שההרדמה היא צורך הרבה, והיא לא פחות חשובה מלחמם לו חמין להברותו ולהשקותו.

ונראה עוד שאם הרופא פיקח, הוא יכול לומר לאבא של הילד אני מסרב לטפל, כי אינני חייב להתנהג באכזריות כלפי הילד הצועק מכאביו, ולאחר שהוא יאמר אינני רוצה לתפור, שוב לא נשארה אפשרות אלא לנסוע לבית חולים שיש שם חומר הרדמה. ואין לומר שהרופא עבר על לפני עור שהכשיל את האב בנסיעה, ובחילול שבת, כי לפני עור נאמר רק על נתינת דבר איסור, כגון כוס יין לנזיר או אבר מן החי לבן נת, אבל כשרופא לא רוצה לטפל אין בזה לפני עור.

(ע"פ חשוקי חמד)

ילד שנפצע בשבת, ויש לו חתך עמוק, והרופא אומר שזוהי סכנה, כי יתכן ויקבל זיהום, ולכן חייבים לתפור לו בשבת. הרופא מוכן לתפור לו את היד אלא שבדיוק חומר ההרדמה אזל, והילד צועק מכאבים, אביו מוכן לאחוז בידיו ורגליו כדי שהרופא יוכל לתפור, כי אמר שאין ביסורים של הילד משום סכנה. האם יסע האבא עם הילד לבית חולים, ששם ירדימו לו את המקום למנוע את הכאבים. או יתפור בבשר החי למרות הכאבים העזים של הילד ולא יחלל שבת בנסיעה?

הדרך הפשוטה היא לנסוע עם נהג נכרי, שהרי אמירה לנכרי מותרת במקום חולי, הגם שאין בה סכנה. ואם אין שם נהג נכרי, יתכן שיש בכאבים משום סכנה, וכמו שכתב הב"ח (סי' שכח ד"ה ומ"ש הלכך שהכאבים של התפירה בבשר החי לילד, הם כאבים עזים ויש בהם ספק סכנה, ולכן אולי מותר לנסוע לבית החולים לתפור לו לאחר הרדמה.

והנה המשנ"ב (שם ס"ק לט) הביא את דברי הראשונים בביאור הדין שמותר לשחוט לחולה בהמה כשיש נבילה, שיש אומרים שהטעם הוא משום דשבת הותרה אצל פקוח נפש, יעו"ש.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

Daivd Cohen FLASH90

מדוע נהגו לתקוע 'תרועה גדולה' ו'תקיעה גדולה'?

ומנהג בני אשכנז עוד מימות הראשונים, להאריך בתקיעה האחרונה מהתקיעות שמוסיפים לאחר תפילת מוסף, והיא מכונה 'תקיעה גדולה'; וכן נהגו להאריך בתקיעה האחרונה מהתקיעות שלפני מוסף, ויש שכתב טעם לדבר, שעושים כן כדי לסמן לציבור שהסתיימו סדרי התקיעות שלפני מוסף.

[סימן תקצו, סעיף א וס"ק א; ביאורים ומוספים דרשו, 1-2]

מנהג קדום מימות הגאונים, להריע לאחר תפילת מוסף 'תרועה גדולה', דהיינו תרועה ארוכה מהרגיל, וכך מנהג בני ספרד עד לימינו. וטעם המנהג - כדי 'לערבב את השטן', שלא יקטר על שהולכים לאכול ולשתות כאילו אינם יראים מאימת יום הדין. וטעם נוסף - לזכרון לציבור, לבל ישכחו את ענין התעוררות הרמוז בתקיעה, לשוב מעבירות שבידם.

האם מותר לצום בראש השנה?

שדינו ככל יום טוב, שאסור לצום בו; ויש אומרים כי אדרבה, רצוי לצום בו. ובליל ראש השנה, לכל הדעות אסור לצום. ולהלכה, אין לצום אף ביום ראש השנה, אולם כשחל בחול מותר להאריך בתפילה עד לאחר חצות היום, למרות שגורמים בכך לצום עד לאחר חצות; ובמקומות רבים נהגו להימנע מכך אף כשחל בחול.

[שו"ע תקצו, א רג, ומשנ"ב א, ה, יא ריב; ביאורים ומוספים דרשו, 4, 7 ו 12 ושם, 3; משנ"ב רפח, א]

אסור לצום בשבת וביום טוב, ונחלקו הפוסקים בנוגע אם האיסור הוא מדאורייתא או מדרבנן. ואסור לצום אפילו עד לחצות היום, ונחלקו הפוסקים אם די בשתייה כדי לבטל את האיסור. והימנעות מאכילה לשם 'עינוי', אסורה אפילו לשעה קלה משעות היממה של השבת ויום טוב.

אולם, לגבי ראש השנה ביום, נחלקו הפוסקים: יש אומרים

מדוע תיקנו חכמים להרבות בסעודה בראש השנה?

ואמרו להם עזרא הסופר ונחמיה והלויים: "לכו אכלו משמנים ושתו ממתיקים... כי קדוש היום לאדנינו ואל תעצבו". ותיקנו חכמינו ז"ל להרבות בסעודה בראש השנה, לסימן טוב לכל השנה, ומסיבה זו נהגו גם לאכול מאכלים משובחים ומתוקים. ועם זאת, יש להימנע מקלות ראש וממילוי הגוף.

[שו"ע תקצו, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 1-2]

ראש השנה נקרא 'חג', למרות היותו יום דין, ולמרות שלא מקריבים בו קרבן 'חגיגה'; ואף הוא בכלל מצות "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחַגֶּךָ". ולכן, אוכלים ושותים ושמחים בראש השנה כבכל יום טוב, ואף קולות הלכתיות שונות שהקלו בהן ביום טוב משום מצות שמחת יום טוב, מקלים בהן בראש השנה.

ובספר עזרא נאמר, שבראש השנה בכו העם על עוונותיהם,

* מי שנקלע בראש השנה לסביבה שאין בה יהודים, ואין ברשותו 'מחזור' של ראש השנה, לא יתפלל תפילת מוסף אלא אם כן הוא זוכר בעל פה את כל ברכותיה.
* מי שנקלע בראש השנה למקום שאין בו 'בעל תוקע', ויש ברשותו שופר, אך אינו יודע לתקוע כי אם תקיעה בלבד, או שברים ותרועה בלבד, לא יתקע כלל.
* מי שנקלע בראש השנה למקום שאין בו שופר ולא 'מחזור' לתפילה, ויש באפשרותו לצעוד רגלית לאחד משני ישובים, אשר באחד מהם יוכל להשיג שופר, ובשני יוכל להשיג מחזור - עליו להעדיף את המקום שבו יוכל להשיג שופר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

חולה האוכל בתשעה באב השנה - שנת תשפ"א - על איזה משקה יעשה הבדלה?

כן, ישתה את היין בעצמו; ויש שנראה מדבריו, שעדיף להבדיל על מיץ ענבים מאשר על יין. ויש אומרים שיבדיל על משקה אחר הראוי להבדלה (ראה במקורות).

ובנוגע לאשה האוכלת בתשעה באב, נחלקו הפוסקים האם תבדיל בעצמה, או שאחר יבדיל עבורה; וכן נחלקו האם עדיף שתשתה את היין בעצמה, או שתתן לילד לשתותו.

[שו"ע תקנו, א, ומשנ"ב ב; ביאורים ומוספים דרשו, 5]

כשתשעה באב חל ביום ראשון, או שחל בשבת ונדחה ליום ראשון, אומרים 'אתה חוננתנו' בתפילת ערבית, כבכל מוצאי שבת, ומברכים על הנר; ובמוצאי תשעה באב מבדילים על היין, ללא ברכות הנר והבשמים. וחולה האוכל בתשעה באב, עליו להבדיל לפני אכילתו.

ונחלקו הפוסקים בנוגע למשקה שעליו יבדיל: יש אומרים שיבדיל על היין ויתן לילד לשתותו, ואם אין באפשרותו לעשות

הלוח היומי

ט"ז בסיון | רבי גדליה ב"ר ראובן השל נדל זצ"ל, תלמיד החזו"א, וממעתיקי שמועותיו, בעל חידושי/שיעורי רבי גדליה

יארצייט:

תרכ"ח: רבי מרדכי מנחם מנדל ב"ר ישראל יצחק קאליש זצ"ל, מוורקא.

תש"ד: רבי שלום אליעזר ב"ר חיים (מצאנז) הלברשטאם זצ"ל הי"ד, האדמו"ר מראצפרט.

תש"ד: רבי דוד ב"ר ישכר דב לייפער זצ"ל הי"ד, מנדבורנא-באניה, בעל אוהב חסד.

תש"ז: רבי יהושע ב"ר אשר ישעיהו אייכנשטיין זצ"ל, מזידיטשוב-גרוסוורדיין.

תשנ"ב: רבי ששון ב"ר משה לוי זצ"ל, מחכמי ומקובלי ירושלים.

תשס"ד: רבי גדליה ב"ר ראובן השל נדל זצ"ל, תלמיד החזו"א, וממעתיקי שמועותיו, בעל חידושי/שיעורי רבי גדליה.

תשע"ג: רבי משה יוזפוביץ' זצ"ל, ר"י תורה ויראה - ארה"ב ורב קהילת צלותא דשלמה.

תשע"ד: רבי אהרן יעקב ב"ר יחיאל מיכל ברנדווין זצ"ל, מטורקא-סטרטין, בעל אור חכמים/צדיקים, טל אורות, דגל מחנה יהודה ועוד.

עצה נפלאה לכוונה בתפילה

כתב מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל: בתפילת שמונה עשרה צריך להתבונן מתחילה קודם כל ברכה כמה רגעים מה הוא רוצה לבקש מה' ועל מה יברכנו ואחר כך יאמר את אותה הברכה. למשל: דעה, תשובה, סליחה, גאולה, רפואה, פרנסה. (שם עולם להח"ח ח"ב השמשות מאמר א)

נשתדל לפני כל ברכה בתפילת שמונה עשרה, להפסיק מעט ולחשוב על תוכן הברכה שאותה אנו עומדים לומר.

ניתן להאזין לשיעוריו של הרה"ג רבי משה איינהורן שליט"א בטל' 073-2951650

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il